

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Caroli Scribani E Societate Iesv Medicvs Religiosvs De Animorvm Morbis Et Cvrationibvs

Scribanius, Carolus

Antverpiæ, 1618

XXXIV. Ingratus animus beneficiorum immemor.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46194](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46194)

*bonitatem fidei illius. amicus fidelis medicamen-
tum vita & immortalitatis. qui metuit Domi-
num, inueniet illum.*

CAPVT XXXIV.

*Ingratus animus, beneficiorum
immemor.*

DEo hominibusque inuisum malum: quod cum in omni hominum genere detestandum sit, tum multo maxime in Religioso, & mitior longe aperta hostilitas est. Nam quid magis cum ratione pugnat, quam cui benefeceris, pati inimicum? & omni hoste acerbior, ingratus est. nam inimicum æmulum suum auersari nihil nouum; odio etiam prosequi, cum mutua sæpe damna data & accepta, sat ampla odiorum causa intercurrent, nemo miretur. at post beneficia accepta dataque, in beneficium largitorem insurgere, & pro beneficijs odia detractionesque reponere, bellæ verius, quam hominis est.

Ingratitudinem verò vitia plurimum reliqua sequi, experientia nos docet. neque enim illa intra solius nudæque ingrati- tudinis limites se continet: profilit ferè ad odia, famæque ac bonæ æstimationis dimi-

diminutionem, dictorum factorumque
 fugillationes. Semel enim verecundia exu-
 ta, ne ingratitude ab alijs damnemur,
 decurrimus ad acceptorum beneficiorum
 extenuationem. inde etiam damnamus
 donatorem, merita nostra extollimus, do-
 na deprimimus. quòd si magnitudine sua
 celari dona & beneficia non possunt, aliò
 donatoris mentem torquemus, & suis il-
 lum commodis, non nostris dona contulif-
 se contendimus: vt cum rem nò possumus,
 mentem damnemus. ita sagaci ingratitu-
 dine inuolamus in amicos. Inde iam in
 apertas dilabimur detractiones ac hostili-
 tates: ac primò apud vnum alterumue,
 tandemque pudore exuto palàm in om-
 nium oculis.

Fædum in Religione vitium. & ferè re-
 peries pari hos ingratitude ab alijs per-
 cuti, qua in Superiores benefactores sive
 suos sæuierunt: plerumque etiam mœro-
 ribus opprimi, ac melancholia quadam ex-
 di & extingui. nam cum benefactores à se
 auerterint, nec quisquam se illis suaque
 credat, fidat nemo, imò quisque consue-
 tudinem familiaritatemque fugiat; fit vt
 contabescant malis, sibi aliisq; graues.

Qui si Superiores sint, non facile suo-
 rum animos possidebunt: neque quisquam
 tali

tali duce ad pericula decurret, nemo vltro labores suscipiet, nemo gaudens sudorem fundet, quem scit ingratitude munerandum. nulli ad ardua mens stabit, aut ad generosa manum porriget, quam didicit non vacuam tantum remittendam, & nullo dignandam premio, sed insigni aliqua ingrati animi testatione feriendam. hinc pro laudibus, & benevolentia signis, sicciora inferior pumice, satyroque quodam dente pronunciata verba referet, aut indignantem etiam orationem, factaque, clara & illustria licet, deprimentem. quibus modis etiam probissimorum, & ad labores promptissimorum animos exasperant. Ingrato enim benefacere durum, sudoremque ingratitude siccantem ac detergenti profundere graue est. inuitos proinde ac reluctantes suos ad ardua quaque reperiunt.

Si inferiores hoc malo tenentur, omnium a se Superiorum animos auertunt, alienissimosque experiuntur, ac diffidentia plenos, nec quidquam laude aut gloria dignum magnumue committentes: nullorum etiam consiliorum participes faciunt, nullaque familiaritate dignantur: nulla premiorum munerumque prerogatiua condecorant. nam quis ingrato aut se, aut
sua

sua credat, aut beneficiis obstringat, quem nulla munificentia vincit, nulla liberalitas mollit? obduruit nimirum frons illius, & durior ferro beneficia repellit, & in auctorem pro munere conuitia retorquet.

Nulla deinde apud ingratum secreti firmitas. abditissima quæque propalabit. nihilque tam sanctum, à quo veneratione tactus abstineat. gaudebit etiam creditorum sibi refectione, & inuidia duce, ad recondita quæque protendet manum, felicemque se æstimabit, si quid muneratoris sui erubescendum vulgauerit. hostem credas in inuidiæ scelere lætabundum, ac tanquam parta ex inimico victoria triumphantem. vt, si delectus detur, hostem longè præ ingrato diligas. nam vt ille acerbissimus sit, sanguinisque tui sitientissimus, beneficijs tamen vinces. nec vlla re magis crudeles inimicasque mentes, damnisque & odio efferatas, quàm beneficijs mitigabis & mollies. pergit illa exasperata furere? perge benefacere. repellit ab hostili manu munera? duplica, & vinces, sedabisque tandem sanguineam hanc sitim, frangesque inimicos animos furore licet ebrios, deducesque ad placidam quietem; inde in admirationem, in factorum suorum detestationem, tandemque in laudem & amorem.

rem.

rem. & cùm nolit beneficijs vinci, paria conatur reponere. quique generosa mente inimicitias fouit, odiaque sparsit; eadem mentis generositate victus, beneficia tanquam missilia iaculabitur.

Ingrato verò quanto plus benefeceris, tanto magis exasperaueris. beneficia enim illi materies odiorum sunt, non secus ac ligna oleumque flammaram materia. Nec domandi hoc peccatus remedium vllum. subtrahe beneficia, liore & mœroribus quidquid interni in illo roboris est, emedullabis; cõfer, insurget in benefactorem; tanquam si arma furenti præbeas; nega, in se sæuiet, nulli, ac ne sibi quidem amicus.

Contrà verò animo grato, ac beneficiorum memore nihil cuiquam iucundius gratiusque euenire potest. Pulchrum sanè, & cælo dignum certamen, animi grati cum munifici largitoris beneficentia: cùm nec gratitudine hic se vinci patitur, nec beneficijs ille. gaudet benefacere generosus animus, & beneficium existimat, dona posse conferre grato. & prouocat quasi nolentes in beneficia gratus. cui etiam re-nuenti plena manu generosior omnis munera largitur. Ingenti deinde fiducia in talem fertur quisquis animo erecto est, ambitque vltro amicitias, & felicem se consuetudine

suetudine illius arbitratur. nec quidquam
 tam magnum est, quod non in gratiam il-
 lius lubens profundat, vitam etiam positu-
 rus, si qua grauior necessitas postulauerit.
 Nec minor in animo grato magnitudo est;
 se suaque sanguinemque lætus profunderet
 in benefactoris sui causa, nec fortunam
 huius, sed animum sequetur, ac in aduersis,
 iuxta ac secundis fidem tenebit. Ingruunt
 tempestates? vltro se illis pro benefactore
 inuoluet. petitur huius pectus? latus op-
 ponet suum. audit detrahentes? laudes op-
 ponet. delicta videt? excusabit, si potest, aut
 certè mitigabit verbis. si lenimen rei
 grauitas non patitur, ingenti animi sensu
 miserabitur benefactoris sui, & ad preces
 apud Deum, lacrymasque decurret; gra-
 tæque interim memoriâ in quacunque
 fortuna benefactorem suum prosequetur:
 & vbi se occasio dederit, virtutes enarra-
 bit, delicta humanæ fragilitati tribuet.

Remedia.

FVge ingratos animos, consuetudinem
 deuita, contubernio repelle, nihil cre-
 de, ne te obstrictum teneant.

Nihil quod laudem mereatur commit-
 te, vilioribus destina, magnorum familia-
 ritatibus

ritatibus subtrahe, à publicis functionibus exclude.

Frequentatis sæpe per annum spiritua- libus exercitiis, piorum librorum assiduis lectionibus, fortibus Præfecti spiritus mo- nitus, adiuuandus erit.

Proderit etiam si inualetudinis tempo- re pronam in se paternamque senserit. Su- perioris mentem. quæ res si ingratum il- lius animum non flectat, à solo Deo reme- dia poscenda & speranda sunt. cuius sunt non aliena abs hac re apud Lucam verba:

Luc. 6. Diligite inimicos vestros. benefacite, & mutuum date. & eritis filij Altissimi: quia ipse benignus est super ingratos & malos.

Vitij etiam huius magnitudine ter- reri quisque meritò debeat. describit eam paucis sed fortibus verbis D. Bernardus:

Serm. 51 in Cât. Ingratitudo ventus est urens, siccans sibi fontem pietatis, rorem misericordia, fluenta gratia. &

Sap. 16. de ingrato Sapiens: Ingrati spes tanquam hi- bernalis glacies tabescet, & disperiet tanquam

De ver- aqua superuacua. & monet Augustinus: Grati- bis simus ex eo quod habemus, ut addatur quod

Apost. non habemus, & non perdamus quod habemus.

Serm. 16. Solet enim Deus eadem ingratis animis inferre, quæ seruo nequam suffodienti ta-

Mat. 25. lentum domini sui: Tollite ab eo talentum, & date ei qui habet decem talenta. omni enim ha-

benti

benti dabitur, & abundabit: ei autem qui non
habet, & quod videtur habere, auferetur ab eo.
& inutilem seruum eijcite in tenebras exterio-
res: illic erit fletus, & stridor dentium.

CAPVT XXXV.

Nimia ad externa diffusio.

Sive illa à quadam naturæ inquietudi-
ne, & necdum in plenum domito sæ-
cularium affectu proueniat, siue extædio
ariditatis interioris, dum in externis mens-
solatia quærit, quibus interiùs caret; non
leue utrobique malum est. Euenire enim
solet, vt, dum se totum animus in externa
profundit, adhærescat etiam non cogitan-
ti non parum sæcularis & mundani pul-
ueris, quibus obtenebratur spiritualis o-
culus, ne ea deprehēdat, quæ & ipsi & Re-
ligioni noxia sunt, quæque illum paulatim
à genuino & primario vocationis spiritu
abducunt. ita à tam paruis initiis mens to-
ta obtegitur: minimarum vimirum are-
narum congestio crescit in montem, fer-
tilisque etiam agros infæcunditate & ste-
rilitate sua contegit. *Cum enim propter tem-*
poris breuitatem, & diei malitiam vix necessa-
riis sufficiamus disponendis, si superuacuis &
Kk alienis

Bonau.
de 6.
alis c. 7.